

1850 Kal Kroa's historie

Værnesplass nr. 2, kalt Kroa (Sandborg) er en plass fra lang tid tilbake, trolig fra den tiden det var båtforbindelse mellom Stjørdalshalsen og Haugberget i Malvik. Forbindelsen over fjorden ble benyttet om vinteren da det var umulig å komme seg over Gjevingåsen. Vår historie begynner med Ola Hansen Hotran. Han kom fra Ørland og satt som husmann i 1801. I 1806 fikk han ei bot på 3 ort for ulovlig brennevinshandel. I oktober 1797 giftet han seg trolig til stedet i og med at han ble gift med Kari Larsdatter Kroen, enken etter forrige eier, som døde i 1796. De fikk 5 barn, hvorpå eldste sønnen, han Anders overtok bruket. Et lite stopp her. Denne "forrige eieren" er en Anders Olsen Kroen. Han var tømmermann, og Kari som en stund bodde som legdsfattig på Sandfærhus før hun døde, sa mang en gang: "*Anders, fø'st mainn min var byggmester på Hegra kjerkan*". Hegra kirke ble bygd i 1783, og det er altså ikke utenkelig at Anders var en av byggmesterne.

Livet til Anders var nok ikke så lett. Han tok sitt eget liv ved å henge seg i februar 1830, og fikk "*halv kyrkjegard*". Hans datter Karoline overtar etter hvert Kroa. Hun gifter seg med Peter Larsen Normann i april 1844, men får kun 5 år ilag med ham. Peter var nemlig "Lofotfarar" og mistet livet under storstormen i Lofoten den 2. februar i 1849. Karoline gifter seg på nytt i januar 1854 med Karl Jakobsen Willer, født i Strinda i 1822. Og dette er vår Karl, eller "Kal Kroa" som han ble kalt.

Kal Kroa kunne fortelle svært meget fra sin tid som fisker og storbåtfører. En gang var han med et notlag som en mørk kveld hadde stengt inne en stor mengde med sild i Bjugn. Kal satt ute på et skjær og passet en arm av nota. Muligens satt han der i andre tanker, for plutselig skvatt han til ved at en mann i svarte sjøklær kom mot han. Det var som nevnt temmelig mørkt, og mannen hadde sydvesten godt trukket nedover – derfor var det umulig for Kal å se ansiktet på mannen. Kal trodde naturligvis at det var en av karene på notlaget og snakket til ham. Det kom ikke noe svar tilbake. Kal mente det var vinden som bråket for meget, slik at han ropte flere ganger mot mannen, men denne reagerte ikke. Kal var sikker på at vedkommende måtte ha oppdaget ham der han satt – til tross for at det var mørkt og regnfullt. Kal gjorde selvsagt som enhver ville ha gjort, benyttet seg av "kroppsspråket". Med nei – mannen reagerte fortsatt ikke, bare stod der. Kal reiste seg så opp og gikk bortover mot den svartkledde. Men da stupte plutselig "mannen" rett i sjøen så det lyste rent grønt etter ham. For et kort øyeblikk ble Kal både skremt og rådvill. Men så skjønnte han sammenhengen. Det var draugen Kal hadde møtt. Silda i nota var som blåst bort – det kunne ikke ha vært andre enn draugen, nei. Slik var han Kal – dette trodde han på – og han bedyret at opplevelsen var sann, for det var velkjent blant de fleste fiskere på den tiden at draugen var til - og viste seg frem ved spesielle anledninger.

Denne tradisjonsfortellingen kjenner vi vel igjen fra omtrent hvert fiskevær langs kysten. Det gjør ikke noe. Det var fiskernes måte å fortelle, unnskyldte eller forklare ting på. Havet ga – havet tok. Noen hadde skylda.